METSÄHALLITUS
FORSTSTYRELSEN
MEAHCIRÁĐĐEHUS

Kauhanevan-Pohjankankaan kansallispuiston kävijätutkimus 2020

Tiivistelmä

Lauhanvuori-Hämeenkangas UNESCO Global Geopark

Ida Toivonen

Kuva: Pasi Talvitie

Kuva: Kauhaneva kesäyössä. Terttu Hermansson

Kauhanevan-Pohjankaan kansallispuistossa voi kokea suon avaruuden ja rotkolaakson hämyisyyden.

"Kauhanevan-Pohjankankaan kansallispuisto on eteläisen suoluonnon helmi, erämainen lintukeidas keskiaikaisen kulkureitin varrella. Kyrönkankaan tie vie sinut avarien mäntykankaiden halki Kauhanevan kermien ja kuljujen äärelle. Kevätaikaan Kauhanevan monipuolinen ja arvokas linnusto konsertoi moniäänisesti. Muina aikoina koskematon suoluonto kutsuu nauttimaan hiljaisuudesta ja rauhasta"

- *Luontoon.fi*

Kauhanevan-Pohjankankaan kansallispuisto on perustettu vuonna 1982 ja se on kokonaispinta-alaltaan 67 km^2. Kansallispuisto sijaitsee Karvian ja Kauhajoen kuntien alueella Satakunnassa ja Etelä-Pohjanmaalla. Katikankanjoni on liitetty osaksi kansallispuistoa vuonna 2010 ja se sijaitsee Kauhajärven kylässä.

Kauhanevan-Pohjankankaan kansallispuisto on osa Lauhanvuori-Hämeenkangas UNESCO Global Geopark –verkostoa.

Kuva: Pasi Talvitie

Kävijätutkimuksen toteutus

Kävijätutkimus toteutettiin 1.5.-30.8.2020 välisenä aikana. Ennakolta päätettyinä keruuajankohtina haastattelija pyysi jokaista tutkimuskohteessa kohtaamaansa yli 15-vuotiasta kävijää vastaamaan tutkimukseen. Käytössä oli myös kylmiä vastauspisteitä, joissa kävijä vastasi tutkimukseen omatoimisesti sekä verkkokysely, jolle vastaaja pääsi maastosta löytyvien QR-koodilinkkien ja verkkolinkkien avulla.

Aineistonkeruupäiviä oli yhteensä 19 ja vastauksia saatiin yhteensä 269 kpl. Tutkimuksen tavoite ylitettiin. Vastauksista 65 % saatiin verkkolomakkeen ja kylmien pisteiden kautta, mikä voi hieman heikentää vastausten luotettavuutta. Neljännes vastauksista saatiin mobiililaitteella henkilökohtaisella haastattelulla.

Kuva: Pasi Talvitie

Kansallispuisto - Nationalpark - National Park
Rajoitusosa - Begränsad del - Restricted area
Opastustaulu - Information - Information
Pysäköintialue - Parkeringsplats - Parking
Linja-autojen pysäköinti - Parkering för bussar - Parking for buses
Tulentekopaikka - Eldplats - Campfire place
Teltta-alue - Tältningsplats - Tent site
Laavu - Skärmskydd - Lean-to shelter
Lähde/kaivo - Brunn/källa - Spring/well
Näkötorni - Utsiktstorn - Observation tower
Uimalaituri - Badbrygga - Jetty for swimmers
Liikuntaesteisille - För rörelsehämmade - For disabled
Kuivakäymälä - Torrtoalett - Dry toilet
Kauhalammin luonto - Naturstig - Nature trail 2,7 km
Katikankierros - Vandringsled - Hiking trail 2 km
Polku - Stig - Trail
Pyöräilyreitti - Cykelled - Cycling route
Tie - Väg - Road
Puomi - Vägbom - Road barrier
Suo - Myr - Wetland

Nummijärvi
Jalasjärvi, Kauhajoki
Kivituomankylä
Kampinkeidas
Natura 2000 -alue/område/area
Lapinkalvo
Juurakkojärvi
Natura 2000 -alue/område/area
Pitkävilta
Katikankanjoni
Kauhanevan luontotorni
Kauhajärvi
Nummikangas
Liikkuminen kielletty linnujen pesimäaikana - Förbudet att röra sig under fågelarnas häckningstid - Moving prohibited during breeding season 1.4.–15.5.
Ahonpää
Kauhalammi
Kauhasilta
Körpiperä
Kauhalammin pitkospolku
Kauhalamma
Salomaa
Punttukeidas
Maantielakso
Pohjankangas
Karhukeidas
Lauhanvuoren kansallispuisto - Lauhanvuori nationalpark - Lauhanvuori National Park
Muurahainen
Rahkakeidas
Natura 2000 -alue/område/area
Aunesluoma
Mattila
Natura 2000 -alue/område/area
Honkajoki
Natura 2000 -alue/område/area
Mustakeidas
Kirkkojärvi
Karvia
Perämaa
Kuloneva
Karvianjoki
Kiviharjunkeidas
Kankaanpää
0 3 km
© Metsähallitus - Forststyrelsen 2019

Kolmentuulenlakki
Katikanluoma
Katikankanjoni

Vaasa/Vasa
Seinäjoki
Jalasjärvi
Kauhajoki
Kauhaneva-Pohjankangas
Kristiinan kaupunki Kristinestad
Isojoki
Karvia
Vinsti/Vindala
Jyväskylä
Honkajoki
Parkano
Kankaanpää
Pori/Björneborg
Tampere/Tammerfors
Rauma/Raumo
Lahti/Lahtis
Helsinki/Helsingfors
0 50 km

Kurikka
Seinäjoki
Kaskinen
Teuva
Jalasjärvi
KAUHAJOKI
Karijoki
Kristiinankaupunki
Kauhanevan-Pohjankankaan kansallispuisto
Kauhaneva-Pohjankangas National Park
Parkano
KARVIA
HONKAJOKI
Merikarvia
Kankaanpää
Siikainen
Pori
0 20 km
© Metsähallitus 2020
© Maanmittauslaitos 1/MML/20
© National Land Survey of Finland 1/MML/20

Kävijämäärät kasvussa

Kauhanevan-Pohjankankaan kansallispuiston kävijämäärät ovat viimeisen viiden vuoden aikana kasvaneet tasaisesti. Keväällä 2020 koronapandemia sai ihmiset lähtemään luontoon ja se näkyi valtakunnallisesti kasvaneina kävijämäärinä. Näin myös Kauhanevalla mitattiin ennätyslukemat käyntimäärissä.

Kauhanevan suosion lisääntymistä selittänee myös heinäkuussa 2020 Geoparkille myönnetty UNESCO –status, josta uutisoitiin valtakunnallisesti.

Suosituimmat käyntikuukaudet kansallispuistossa olivat toukokuu (4 117), heinäkuu (4 106) ja lokakuu (3933).

Puolet käyntikerroista mitattiin Katikankanjonista.

Kauhanevan-Pohjankankaan käyntikerrat vuosina 2016-2020.

2016	2017	2018	2019	2020
7 900	11 000	11 500	14 200	29 000

Katikankanjonin suosio kasvaa

Kansallispuiston suosituin kohde oli vuonna 2020 Kauhalammen pitkospuukierros, kun jopa 76 % vastaajista ilmoitti vierailevansa Kauhalammin kierroksella.

Kävijätutkimuksesta selvisi myös, että Katikankanjoni on yksi suosituimpia vierailukohteita kansallispuistossa. Katikankanjonissa kertoi vierailevansa 42 % vastaajista, kun edellisessä tutkimuksessa vastaava luku oli 14 %.

Käyntikohde	% (n=266)
Kauhalammin pitkospolku	76
Salomaa	51
Katikankanjoni	42
Nummikangas	38
Kauhanevan luontotorni	36
Muualla, missä?	2

Kuva: Terttu Hermansson

Kauhanevalle tullaan perheen kanssa.

Suurin osa vastaajista saapui kansallispuistoon pienissä 2-5 hengen ryhmissä, perheen (64 %) tai ystävien (23 %) kanssa.

Joka viidennessä seurueessa oli mukana alle 15-vuotiaita. Tämä kertonee alueen suosiosta lapsiperheiden keskuudessa. Vaikka alueella on juuri kunnostettu esteetön reitti, ei liikuntarajoitteisia seurueiden mukana juuri ollut. Vastaajista vain 4 % ilmoitti seurueensa kooksi 6 tai yli.

Vastaajien keski-ikä oli 45 vuotta ja suurin ikäryhmä koostui 45-54-vuotiaista.

Kuva: Ida Toivonen

”Todella upea kohde, meille ennestään tuntematon. Onneksi poikkesimme tutustumaan.”
Kuva: Terttu Hermansson

Kotimaan matkailijat löysivät Kauhanevalle

Kotimaisten matkailijoiden osuus vastaajista oli 88 % ja paikallisten asukkaiden 11 %. Yli puolet (55 %) vastaajista piti kansallispuistoa matkansa ainoana tai tärkeimpänä kohteenaan ja 37 % kertoi puiston olevan yksi matkan tärkeimpiä kohteita. Erityisesti Lauhanvuori mainittiin useasti matkan muuna kohteena. Vastaavasti Lauhanvuoren vastaajat kertoivat vierailevansa samalla matkalla Kauhanevan-Pohjankankaan kansallispuistossa.

Kauhanevan-Pohjankankaan kansallispuiston kävijöistä 10 % asui Kauhajoella, 9 % Helsingissä ja 6 % Seinäjoella. Kokonaisuudessa pääkaupunkiseudulta saapui 12 % vastaajista.

Vastaajista yli puolet ensikertaa alueella

Yli puolet (58 %) vastaajista oli Kauhanevan-Pohjankankaan kansallispuistossa ensimmäistä kertaa. Vastaava luku oli vuosina 2012-2013 tehdyssä tutkimuksessa 23 %.

Kansallispuistoon keväällä 2020 valmistunut karavaaniparkki houkutteli karavaanareita vierailemaan puistoon, kun joka kymmenes vastaaja saapui alueelle asuntoautolla tai -vaunulla.

Kuva: Tea Karvinen

Luonto haluttiin kokea ja nähdä

Lähes jokainen tutkimukseen vastannut ilmoitti kävelevänsä Kauhanevalla. Suosittuja aktiviteetteja olivat lisäksi luonnon tarkkailu, luonnosta nauttiminen, maisemien katselu, eväsretkeily sekä retkeily.

Kauhaneva-Pohjankankaalla vastaajat nostivat tärkeimmäksi aktiviteetiksi luonnosta nauttimisen (38 %), retkeilyn (13 %) sekä kävelyn (11 %). Ainoastaan yksi vastaaja nosti maastopyöräilyn tärkeimmäksi aktiviteetikseen kyseisellä käynnillään.

Kuva: Kolmentuulenlakki. Terttu Hermansson

Päiväretkikohde

Kauhanevan-Pohjankankaan kansallispuiston kävijöistä 82 % oli päiväkävijöitä ja 18 % yöpyjiä. Päiväkävijät viettivät kansallispuistossa aikaa keskimäärin 2,8 h ja yöpyjät 1,3 vrk.

Matkailijoista (pl. paikalliset asukkaat) 56 % oli päiväkävijöitä ja 44 % yöpyviä. Matkailijoista päiväkävijät viettivät kansallispuistossa ja sen lähialueella yhteensä keskimäärin 4,1 h ja yöpyjät 2,9 vrk.

Kansallispuistossa 60 % vastaajista majoittui teltassa tms. ja toiseksi useimmiten asuntoautossa tai –vaunussa.

Lähialueella yöpyneistä 29 % yöpyi ystävien tai sukulaisten luona, 23 % omassa mökissä ja 19 % asuntoautossa tai –vaunussa.

Kuva: Pasi Talvitie

Paikallistaloudelliset vaikutukset 1/2

Keskimäärin rahaa käytettiin käyntikertaa kohden Kauhanevan-Pohjankankaan kansallispuistossa ja sen lähialueella 12 euroa. Kotimaiset matkailijat kuluttivat käyntikertaa kohden keskimäärin 14 euroa ja lähialueen asukkaat 2 euroa.

Keskimääräinen kulutus on laskenut verrattuna edelliseen tutkimukseen, jolloin käyntikertaa kohden kulutettiin keskimäärin 18 euroa.

Päiväkävijät kuluttivat keskimäärin 7 euroa ja puistossa tai sen lähialueella yöpyneet 24 euroa.

Vastaajista 27 % oli käyttänyt rahaa puistossa tai sen lähialueella matkansa aikana.

Menolajeittain mitattuna suurimmat tulovaikutukset käyntikertaa kohden olivat kahvila- ja ravintolaostoksilla (35 %) sekä majoittumisella (29 %). Tosin ainoastaan 6 vastaajaa ilmoitti käyttäneensä rahaa majoittumiseen, joskin heidän kuluttamansa summa oli keskimäärin 66 euroa.

Kuva: Terttu Hermansson

Paikallistaloudelliset vaikutukset 2/2

Kokonaistulovaikutukset olivat 241 855 euroa ja kokonaistyöllisyysvaikutukset 2 henkilötyövuotta. Näistä kotimaiset matkailijat tuottivat 99,5 %. Paikallisten asukkaiden tuottamat tulot olivat minimaaliset.

Vuosina 2012-2013 kokonaistulovaikutuksien laskettiin olevan noin 43 600 euroa ja työllisyysvaikutukset yhden henkilötyövuoden.

Paikallistaloudelliset vaikutukset perustuvat viimeisimpiin julkaistuihin käyntimääriin tutkimusalueella. Vuonna 2012 Kauhanevan-Pohjankankaan kansallispuistossa mitattiin 4 000 käyntikertaa, kun vuonna 2020 vastaava luku oli 29 200..

Kuva: Terttu Hermansson

Hyvinvointi lisääntyi

Hyvinvointi ja terveysvaikutusten koettiin lisääntyneen seuraavasti:

- Sosiaalinen 4,20
- Psyykkinen 4,43
- Fyysinen 4,35

((Asteikko 1-5, 1 = täysin eri mieltä, 5 = täysin samaa mieltä).

Rahallinen arvio koetuista hyvinvointi- ja terveyshyödyistä oli keskimäärin 50 euroa (mediaani). Arvot vaihtelivat 2 eurosta 10 000 euroon.

Kuva: Sari Airas

Palveluihin oltiin tyytyväisiä

Palveluihin oltiin keskimäärin melko tai erittäin tyytyväisiä.

Eniten tyytyväisiä oltiin yleiseen siisteyteen (4,6), Kauhanevan luontotorniin (4,5) ja pysäköintipaikkoihin (4,4). Vähiten tyytyväisiä oltiin yrittäjien tuottamiin palveluihin (2,8), tiestöön (3,3,) ja jätehuollon toteutukseen ja ohjaukseen (3,7).

Kokonaisuudessaan palveluiden määrään oltiin erittäin tyytyväisiä (ka 4,4).

Kävijätyytyväisyysindeksi

Vastaajat eivät kokeneet juurikaan häiritseviä tekijöitä käynnillään Kauhanevan-Pohjankankaan kansallispuistossa. Myös vastaajien odotuksiin vastattiin hyvin ja ympäristö koettiin miellyttäväksi.

Valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi mittaa karkealla tasolla kävijöiden tyytyväisyyttä kansallispuistoa kohtaan eri osa-alueiden avulla lasketulla keskiarvolla. Nyt indeksi sai arvon 4,28 kun se edellisessä tutkimuksessa vuonna 2013 oli 4,11 (asteikko 1–5, 1= erittäin huono, 5= erittäin hyvä).

Palautetta ja kehittämisehdotuksia

Avointa palautetta annettiin tutkimuksessa 72 kommentin verran.

Kesän 2020 aikana sekä Salomaalle että Nummikankaalle johtavaa Kyrönkankaan kesätietä kunnostettiin. Tästä huolimatta tiestö sai osakseen runsaasti kriittistä palautetta. Tie on museoitu ja se on otettava kunnossapidossa huomioon. Myös kasvaneet käyntimäärät kuluttavat tietä entistä enemmän. Myös maantievarsien opasteisiin kaivattiin päivitystä.

"Tien kunnossa parannettavaa"

" Tiet ovat erityisen huonossa kunnossa, autolla pystyi ajamaan vain alle 20km/h"

Kiitosta sai erityisesti Kauhanevan reitistö ja kesällä 2020 aloitettu puiston esteettömän reitin parannus ja laajennus. Samoin kiiteltiin matkailuautojen parkkia, joka valmistui kesäksi 2020.

"Karavaanareille paikkoja lisää. Alku on lupaava!"

"Todella hieno reitti ja kulkureitit laadukkaassa kunnossa."

Katikankanjonin kohdalla reittiviitoituksiin pyydettiin parannusta ja Kauhalammin rantaan toivottiin sermiä, jonka takana olisi mukavampi vaihtaa vaatteita uimaan mennessä.

"Aiemmin keväällä Katikankanjonissa, siellä opasteet olivat osin puutteelliset. Monet kyselivät oikeaa reittiä."

Kuva: Sari Airas

METSÄHALLITUS
www.metsa.fi
@metsahallitus_forststyrelsen
@metsahallitus
Kuva: Terttu Hermansson